

Mogućnosti i ograničenja studentskog rada: empirijsko istraživanje stavova studenata

---

Hefler, Dora

Undergraduate thesis / Završni rad

2020

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Josip Juraj Strossmayer University of Osijek, Faculty of Humanities and Social Sciences / Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Filozofski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:142:383768>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-07-02**

Repository / Repozitorij:

[FFOS-repository - Repository of the Faculty of Humanities and Social Sciences Osijek](#)

Sveučilište J. J. Strossmayera u Osijeku

Filozofski fakultet Osijek

Dvopredmetni studij Engleskog jezika i književnosti i Sociologije

Dora Hefler

**Mogućnosti i ograničenja studentskog rada: empirijsko istraživanje
stavova studenata**

Završni rad

Mentor: izv. prof. dr. sc. Željko Pavić

Osijek, 2020.

Sveučilište J. J. Strossmayera u Osijeku

Filozofski fakultet Osijek

Katedra za sociologiju

Dvopredmetni studij Engleskog jezika i književnosti i Sociologije

Dora Hefler

**Mogućnosti i ograničenja studentskog rada: empirijsko istraživanje
stavova studenata**

Završni rad

Društvene znanosti, sociologija, posebne sociologije

Mentor: izv. prof. dr. sc. Željko Pavić

Osijek, 2020.

IZJAVA

Izjavljujem s punom materijalnom i moralnom odgovornošću da sam ovaj rad samostalno napravio te da u njemu nema kopiranih ili prepisanih dijelova teksta tuđih radova, a da nisu označeni kao citati s napisanim izvorom odakle su preneseni.

Svojim vlastoručnim potpisom potvrđujem da sam suglasan da Filozofski fakultet Osijek trajno pohrani i javno objavi ovaj moj rad u internetskoj bazi završnih i diplomskih radova knjižnice Filozofskog fakulteta Osijek, knjižnice Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku i Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu.

U Osijeku, 4. rujna 2020.

Dora Hefler, 0122214215

ime i prezime studenta, JMBAG

Sažetak

Cilj je ovoga završnog rada empirijski istražiti mjesto studentskih poslova u svakodnevnom životu studenata Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, odnosno istražiti njihove trenutne mogućnosti i ograničenja. Rezultati kvantitativnog istraživanja provedenog pomoću online ankete na prigodnom uzorku od 103 studenta upućuju na to da je studentski rad studenata relativno čest, no da se on ne reflektira negativno na vrijeme provedeno u ispunjavanju studentskih obveza. Zbog ograničenog uzorka nije bilo moguće utvrditi moguće razlike u tom smislu između područja i polja studiranja. Kao najvažniji razlozi obavljanja studentskih poslova navedeni su dodatna zarada koja nije vezana za troškove studiranja te stjecanje radnog iskustva, a studenti su u pravilu zadovoljni studentskim poslovima i uvjetima rada. S druge strane, zarada koja se stječe obavljanjem studentskim poslovima u pravilu nije dovoljna za pokrivanje ukupnih troškova studija. Na temelju provedenog istraživanja može se zaključiti da su tri od četiri hipoteze postavljene u radu opovrgnute, odnosno da se čini da studentski rad nema izrazito negativne posljedice na kvalitetu studiranja te socijalne i obrazovne nejednakosti, iako treba istaknuti da u ovom istraživanju nisu kontrolirane varijable koje bi mogle utjecati na ovu vezu.

Ključne riječi: Studiranje, studenti, studentski rad, obrazovne nejednakosti, anketno istraživanje

Sadržaj

1. UVOD	1
2. STUDENTSKI RAD U HRVATSKOJ	2
2.1. Osnovni podatci u studentskom radu u Hrvatskoj	2
2.2. Studentski rad studenata Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku	3
3. CILJEVI ISTRAŽIVANJA, ISTRAŽIVAČKA PITANJA I HIPOTEZE	3
4. METODOLOGIJA	4
4.1. Način prikupljanja podataka i uzorak	4
4.2. Anketni upitnik	6
5. REZULTATI ISTRAŽIVANJA I RASPRAVA.....	7
5.1. Pregled deskriptivnih rezultata	7
5.2. Testiranje hipoteza	15
6. ZAKLJUČAK	21
7. LITERATURA.....	23

1. UVOD

U Hrvatskoj se često susrećemo sa spoznajom kako veliki broj studenata radi u slobodno vrijeme kako bi financirao svoje studije. No mnogo se raspravlja o tome trebaju li studenti raditi, jer se smatra kako posao uvelike utječe na kvalitetu njihova studiranja. Iako se razlozi zbog kojih se studenti odlučuju za obavljanje studentskih poslova poprilično razlikuju, istraživanje koje je 2011. godine proveo Eurostudent pokazuje da je čak 45% studenata obavljalo neki od studentskih poslova u semestru u kojem je istraživanje provedeno (Farnell i dr., 2011). Oni koji smatraju da bi se studenti trebali koncentrirati samo na studij, kao razlog navode brži završetak studija, ali i bolje usvojeno gradivo. neka od provedenih istraživanja pokazuju da studentski rad može oduzimati vrijeme potrebno za studiranje (Lingard, 2007), osobito kada se prijeđe kritična granica u pogledu broja radnih sati (Staff, Schulenberg i Bachman, 2010; Moulin i dr., 2013), kao i da njegove negativne posljedice češće pogađaju studente nižeg socioekonomskog statusa (Bozick, 2007; Moreau i Leathwood, 2006). S druge strane, pobornici studentskih poslova oslanjaju se na argumente mogućnosti bolje primjene stečenog znanja u praksi, te naravno na poboljšanje financijske situacije studenata, iako rezultati nekih istraživanja pokazuju da rad tijekom studija nema utjecaja na lakše pronalaženje posla nakon njegova završetka (Baert i dr., 2016). Nadalje, neka istraživanja (Applegate i Daly, 2006) pokazuju da studentski rad ne mora imati nužno negativne posljedice na uspjeh u studiranju, a postoje i ona koja pokazuju da isto važi čak i za srednjoškolce (Lee i Staff, 2007). Također, ne treba zaboraviti kako veliki dio studenata nema drugog izbora za financiranje svoga studija, odnosno da su prisiljeni obavljati neku vrstu studentskog posla iako su oni vrlo često dugotrajni i iscrpljujući (García-Vargas, Rizo-Baeza i Cortés-Castell, 2016). Na većini se fakulteta u Hrvatskoj redovni studiji ne naplaćuju, a država, gradovi i županije osiguravaju razne financijske potpore poput stipendija i povoljnog studentskog smještaja. No studenti se zbog raznih razloga i dalje odlučuju na neki oblik dodatne zarade.

Iako dio podataka o studentskim poslovima na razini Hrvatske možemo pronaći u pojedinim već provedenim istraživanjima, fokus je ovoga istraživanja na studentima koji su svoje studentske dane odlučili provesti u Slavoniji, točnije na Sveučilištu Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku. U ovom završnom radu stoga se prikazuju rezultati empirijskog istraživanja razloga i faktora koji utječu na odluku studenta o obavljanju studentskih poslova. Rad se sastoji od teorijskog dijela koji obuhvaća i ranije provedena istraživanja vezana za studentske poslove u Hrvatskoj, te od empirijskog dijela koji sadrži rezultate istraživanja provedenog u svrhu pisanja ovog rada.

Cilj je samog istraživanja utvrditi koliko je obavljanje studentskih poslova zastupljeno među studentima na Sveučilištu Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, u kojoj količini, zbog kojih su se razloga studenti odlučili na obavljanje tih poslova, te kako studenti smatraju da obavljanje studentskih poslova utječe na kvalitetu studiranja.

2. STUDENTSKI RAD U HRVATSKOJ

2.1. Osnovni podatci u studentskom radu u Hrvatskoj

Sâm pojam studentskog rada najčešće podrazumjeva situaciju u kojoj osoba koja pohađa visoku obrazovnu ustanovu također obavlja i neku vrstu plaćenog posla bez ugovorne obveze od strane poslodavca, ali preko posrednika koji se naziva „studentski servis“. Studentski servisi svojim korisnicima izdaju mjesečne ugovore koje studenti odnose svojim poslodavcima na uvid, a kasnije služe kao potvrda o satima koje je student proveo obavljajući određeni posao kod poslodavca. Prednosti studentskih poslova studenti prvenstveno vide u mogućnosti da ako posao zbog obaveza na fakultetu ne mogu odraditi, nisu to ni obvezni, te ne postoji određeni broj sati koje student taj mjesec mora odraditi. Bitno je također napomenuti kako se na studente gleda kao odličan izvor radne snage, zato što poslodavci osim isplaćenih satnica nemaju dodatne izdatke poput onih koje bi imali pri zaposlenju osobe putem ugovora o radu, a nova uslužna ekonomija zasnovana na znanju sigurno pogoduje studentima kao relativno kvalificiranoj radnoj snazi (Pavić, 2008).

Zbog ovih i mnogih drugih olakotnih okolnosti studenti u Hrvatskoj, njih gotovo 45%, odlučuju se svoje studentske dane osim na fakultetu, provoditi na nekom od brojnih poslova koje im nude razni poslodavci. U istraživanju Eurostudent koje je 2010. godine provedeno i u Hrvatskoj također se navodi podatak kako je bitno razlikovati studente prema vrsti studija koje pohađaju, prema njihovom statusu te prema samim karakteristikama studenata. Govorimo li o vrsti studija, moramo razlikovati studente koji pohađaju sveučilišne studije, stručne studije, veleučilišta, sveučilišta te visoke škole. Kod statusa studenta govorimo o redovnim studentima bez plaćanja studija, redovnim s plaćanjem te izvanrednim studentima koji također plaćaju studij. Osim ovih kriterija, vrlo je bitno naglasiti karakteristike studenata, odnosno njihove prihode, izvore financiranja, vrste smještaja, studente s djecom, one koji imaju zdravstvenih poteškoća ili su nižeg socioekonomskog statusa. Sve opisane faktore bitno je analizirati pojedinačno jer svaki od njih dovodi do drukčijih odluka vezanih za potrebe obavljanja studentskih poslova te različitih utjecaja na kvalitetu studiranja. Tako iz istraživanja Eurostudenta možemo vidjeti kako je 29% studenata

koji rade studentske poslove upisano na stručne studije, a tek je 12% onih koji su upisani na sveučilišne studije. Potrebno je uzeti u obzir i rezultate u kojima se navodi kako je prosječna novčana potpora (roditelja, stipendija) ili zarada (preko studentskih poslova) studenata oko 1.937 kuna mjesečno, dok je prosječan trošak jednog semestra po studentu oko 15.755 kuna. Zanimljivo je također uzeti u obzir podatke koji bi mogli predstavljati dodatne troškove prilikom studiranja. Primjerice, gotovo je 31% studenata smješteno u privatnom smještaju, 6% studenata imaju djecu, 15% studenata navodi neki oblik medicinske poteškoće, te čak 60% studenata plaća školarinu (Farnell i dr., 2011).

2.2. Studentski rad studenata Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku

Iako o obavljanju studentskih poslova studenata Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku nisu provedena detaljna istraživanja, prema podacima dostupnim na stranicama Agencije za znanost i visoko obrazovanje, na Sveučilištu Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku u 2017. godini fakultete u sklopu sveučilišta pohađala su 17.232 studenta. Iste godine Tihomir Milinović, voditelj Studentskog servisa preko kojeg studenti na Sveučilištu Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku obavljaju svoje studentske poslove, u razgovoru za portal Osijeknews (www.osijeknews.hr, 2018) navodi kako se broj korisnika studentskog servisa kreće oko 7.500 studenata. Milinović također objašnjava kako su ponude studentskih poslova uvelike orijentirane na rad u uslužnim sektorima, poljoprivredi i građevini. Najčešći su poslovi stoga rad u trgovini, barovima, telekomunikacijskim tvrtkama te hotelima.

Također je bitno napomenuti kako je 2018. godine na snagu stupio novi zakon o obavljanju studentskih poslova. U tom se zakonu promijenio jedan važan faktor vezan za zapošljavanje studenata preko studentskog servisa. Prema novom zakonu pravo na rad preko studentskih servisa imaju i izvanredni studenti, što prijašnjim zakonom nije bilo moguće. Iz tog razloga moguće je da se broj studenata koji obavljaju studentske poslove uvelike povećao, osobito ako pretpostavimo da su izvanredni studenti upravo oni koji svoj studij češće moraju plaćati, iako točne podatke o tome trenutno nije moguće pronaći. Posljednji podatci govore kako je od siječnja do prosinca 2018. godine studentski servis imao 10.354 članova (Glas Slavonije, 19. ožujka 2019. godine), što je do tog trenutka bio najveći broj članova Studentskog servisa u Osijeku ikada zabilježen.

3. CILJEVI ISTRAŽIVANJA, ISTRAŽIVAČKA PITANJA I HIPOTEZE

Na temelju informacija i istraživanja vezanih za opće podatke o obavljanju studentskih poslova u Hrvatskoj i na Sveučilištu Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, cilj je ovog istraživanja prikazati mogućnosti i prepreke za obavljanje studentskih poslova studenata na Sveučilištu Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku.

Također istražujemo razloge zbog kojih studenti navedenog sveučilišta obavljaju studentske poslove te prikazujemo kako fakultetske obaveze utječu na mogućnosti studentskog rada.

Kako bi dobili odgovore na sve navedene ciljeve potrebno je provesti empirijsko istraživanje pomoću kojeg bi mogli dobiti određene podatke za ovo, trenutno poprilično neistraženo, područje. Pri tome su postavljene sljedeće hipoteze koje se testiraju u navedenom istraživanju:

H1. Studenti koji provode više vremena u obavljanju studentskih poslova provodit će manje vremena u obavljanju studentskih obveza.

H2. Studenti koji pohađaju određene fakultete provodit će manje vremena u obavljanje studentskih poslova.

H3. Studenti se u pravilu odlučuju na obavljanje studentskih poslova kako bi mogli financirati troškove studiranja.

H4. Studenti uz pomoć studentskih poslova ne mogu u potpunosti platiti svoje studentske troškove.

H5. Studenti svoje studentske troškove financiraju isključivo samostalno, obavljanjem studentskih poslova.

4. METODOLOGIJA

4.1. Način prikupljanja podataka i uzorak

Prema Goranu Milasu, „metodologija je kostur znanosti, ona obuhvaća sustav pravila na temelju kojih se provode istraživački postupci, izgrađuju teorije i obavlja njihova provjera. Empirijska građa što je prikupljamo vrijedna je samo ako smo do nje došli slijedeći metodologijom zacrtane, odnosno znanstveno prihvaćene postupke“ (Milas, 2005: 14). u ovom istraživanju, kako bismo dobili odgovore na istraživačka pitanja te potvrdili ili opovrgnuli navedene hipoteze, koristitili

smo kvantitativne metode. Šundalić i Pavić navode da „kvantitativna istraživanja pružaju brojčani opis istraživane pojave pomoću statističke analize i sažimanja izvornih podataka... Kvantitativna metodologija nastoji korištenjem formalnih metoda mjerenja i statističkog zaključivanja pronaći općenite zaključke o uzročno-posljedičnim odnosima., (Šundalić i Pavić, 2013: 73)

U ovom istraživanju kao metodu prikupljanja podataka upotrijebili smo online anketu. Milas navodi kako je anketna metoda: „poseban oblik ne-ekperimentalnog istraživanja koje kao osnovni izvor podataka koristi osobni iskaz o mišljenjima, uvjerenjima, stavovima i ponašanju, pribavljen odgovarajućim standardiziranim nizom pitanja.“ (Milas, 2005: 396). Sama činjenica da za metodu uzimamo anketni upitnik, koji je zbog bržeg i lakšeg prikupljanja podataka bio objavljen na raznim online platformama, podrazumjeva i odabir određenog tipa uzorka. Naime, u ovom je istraživanju upotrijebljen prigodni uzorak, koji se odnosi na uzorak ljudi koji su nam dostupni, ili drugim riječima ispitanici koji su u trenutku istraživanja pristali na ispunjavanje ankete te bili u mogućnosti ispuniti istu. Bitno je napomenuti najvažnije karakteristike prilikom odabira uzorka koje navodi Miroslav Vujević: „Kako bismo dobili opći uvid u obilježje koje nas zanima, najbolje bi bilo istraživanjem obuhvatiti sve pripadnike populacije o kojoj nešto tvrdimo... Međutim to bi bilo vrlo skupo, dugotrajno i teško izvedivo... Prema tome, samo veličina uzorka nije relevantna za njegovu reprezentativnost. Ona ovisi i o varijabilnosti obilježja koje se mjeri.“ (Vujević, 2002: 107). Šundalić i Pavić o prigodnom uzorku navode sljedeće: „Prigodni uzorak nije slučajan i odnosi se na situaciju kada za istraživanje uzimamo ispitanike koji su nam u tom trenutku dostupni. S obzirom da taj uzorak nije slučajan, treba biti oprezan kada se iz takvih istraživanja izvlače zaključci.“ (Šundalić i Pavić, 2013: 130)

Stavljanjem povezanica na različite online platforme prikupili smo uzorak ukupne veličine od 103 sudionika, odnosno studenata Sveučilišta J. J. Strossmayera u Osijeku. Kako je ranije napomenuto, zbog njihove dostupnosti i volje za sudjelovanjem u istraživanju kao osnovnog elementa koji je odlučivao o ulasku u uzorak, njega smo odredili kao uzorak prigodnoga tipa.

Anketni upitnik objavljen je na portalima i društvenim mrežama usko vezanim uz sljedeće fakultete u sklopu Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku: Ekonomski fakultet, Fakultet elektrotehnike, Računarstva i informacijskih tehnologija, Fakultet agrobiotehničkih znanosti, Fakultet za dentalnu medicinu i zdravstvo, Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti, Filozofski fakultet, Građevinski i arhitektonski fakultet, Katolički bogoslovni fakultet, Medicinski fakultet, Odjel za biologiju, Odjel za fiziku, Odjel za kemiju, Odjel za kulturologiju, Odjel za matematiku,

Pravni fakultet, Prehrambeno-tehnološki fakultet, Strojarski fakultet, Umjetnička akademija, Akademija za umjetnost i kulturu.

4.2 Anketni upitnik

Anketni upitnik sastojao se od 16 pitanja, pitanja su bila zatvorenog tipa, a upitnik je bio dostupan u online obliku (v. Sliku 1). Prvih pet pitanja obuhvaćalo je opće podatke ispitanika, poput spola, fakulteta koji pohađa, studentskog statusa, članstva u Studentskom servisu u Osijeku i obavljanja poslova preko Servisa. U drugom setu pitanja obuhvatili smo navike studenata tijekom studiranja, količinu vremena koje provode obavljajući fakultetske obaveze ili studentske poslove, troškove studentskog života i načine na koje te troškove podmiruju. Na samom kraju ankete nalaze se pitanja o zadovoljstvu studenata tijekom njihovog rada putem Studentskog servisa.

Na samom početku ankete ispitanicima je objašnjeno kako je anketa u potpunosti anonimna te kako će se podaci prikupljeni u njoj koristiti isključivo u svrhu pisanja završnog rada. Kako je već ranije napomenuto anketa je bila dostupna isključivo na stranicama vezanim uz studentsku populaciju koja pohađa fakultete koji su u sastavu Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, te su na taj način izbjegnuti odgovori studenata koji ne studiraju na tom sveučilištu.

Svi prikupljeni rezultati obrađeni su u programu za statističku obradu podataka SPSS, u kojem smo se koristili izračunom frekvencija odgovora, krostabulacijom varijabli te izračunom Somersovog d koeficijenta.

Slika 1. Primjer upotrebljene online ankete

„Mogućnosti i ograničenja studentskog rada: empirijsko istraživanje stavova studenata“

Molim Vas da izdvojite nekoliko minuta i popunite upitnik vezan za istraživanje koje se provodi u okviru završnog rada „Mogućnosti i ograničenja studentskog rada: empirijsko istraživanje stavova studenata“ na Katedri Za sociologiju Filozofskog fakulteta Osijek. Svi su odgovori u potpunosti anonimni, a podatci će biti analizirani isključivo u skupnom obliku.

Studentica sociologije i engleskog jezika i književnosti
Filozofski fakultet Osijek

Hvala Vam lijepa na sudjelovanju u istraživanju!

1. Spol

a) Muški

b) Ženski

2. Vaš status studenta je:

a) redovni student (bez plaćanja studija)

b) redovni student (uz plaćanja studija)

c) izvanredni student (uz plaćanja studija)

3. Na kojem fakultetu u sklopu Sveučilišta Jospin Juraj Strossmayera u Osijeku

1. a) EKONOMSKI FAKULTET, OSIJEK

2. b) FAKULTET ELEKTROTEHNIKE, RAČUNARSTVA I INFORMACIJSKIH TEHNOLOGIJA, OSIJEK

3. c) FAKULTET AGROBIOTEHNIČKIH ZNANOSTI, OSIJEK

4. d) FAKULTET ZA DENTALNU MEDICINU I ZDRAVSTVO, OSIJEK

9. Na koje načine financirate svoje troškove tijekom studiranja ?

a) Isključivo pomoć roditelja

b) Studentski posao

c) Stipendije

d) Druga vrsta posla (pr. Sezonski ili na ugovor o radu)

e) Pomoć roditelja i studentski posao

f) Pomoć roditelja i stipendija

g) Pomoć roditelja i druga vrsta posla

h) Studentski posao i stipendija

i) Studentski posao i druga vrsta posla

j) Stipendija i druga vrsta posla

10. Tijekom studiranja u kojem smještaju se nalazite?

a) U obiteljskom domu

b) U studentskom domu

c) U privatnom smještaju

d) Druge opcije

11. Koliko u prosjeku smatrate da su Vaši mjesečni troškovi tijekom studiranja (uključujući smještaj, prehranu, troškove studija i školarine, i dr.)?

a) Manje od 1000 kuna mjesečno

b) 1000-2000 kuna mjesečno

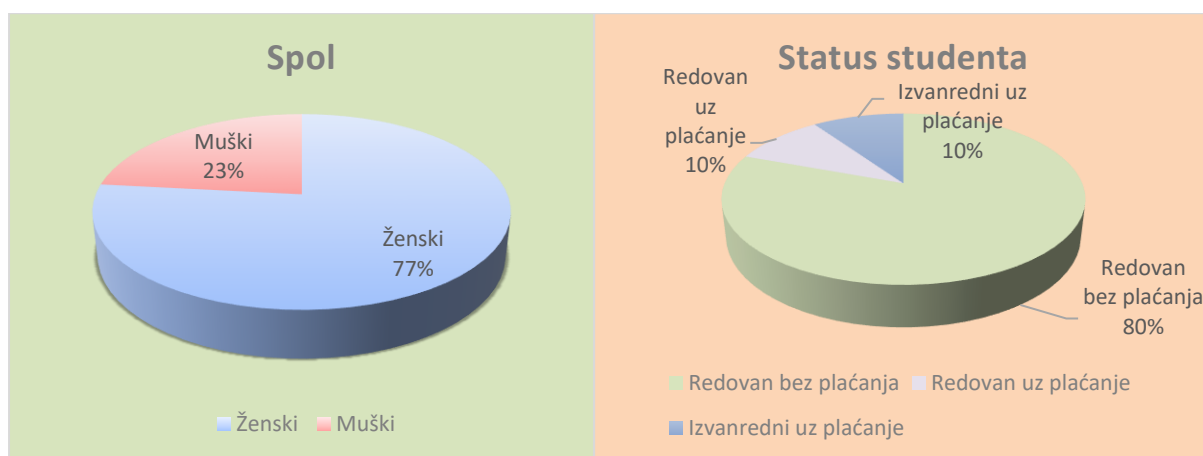
c) 2000-3000 kuna mjesečno

5. REZULTATI ISTRAŽIVANJA I RASPRAVA

5.1. Pregled deskriptivnih rezultata

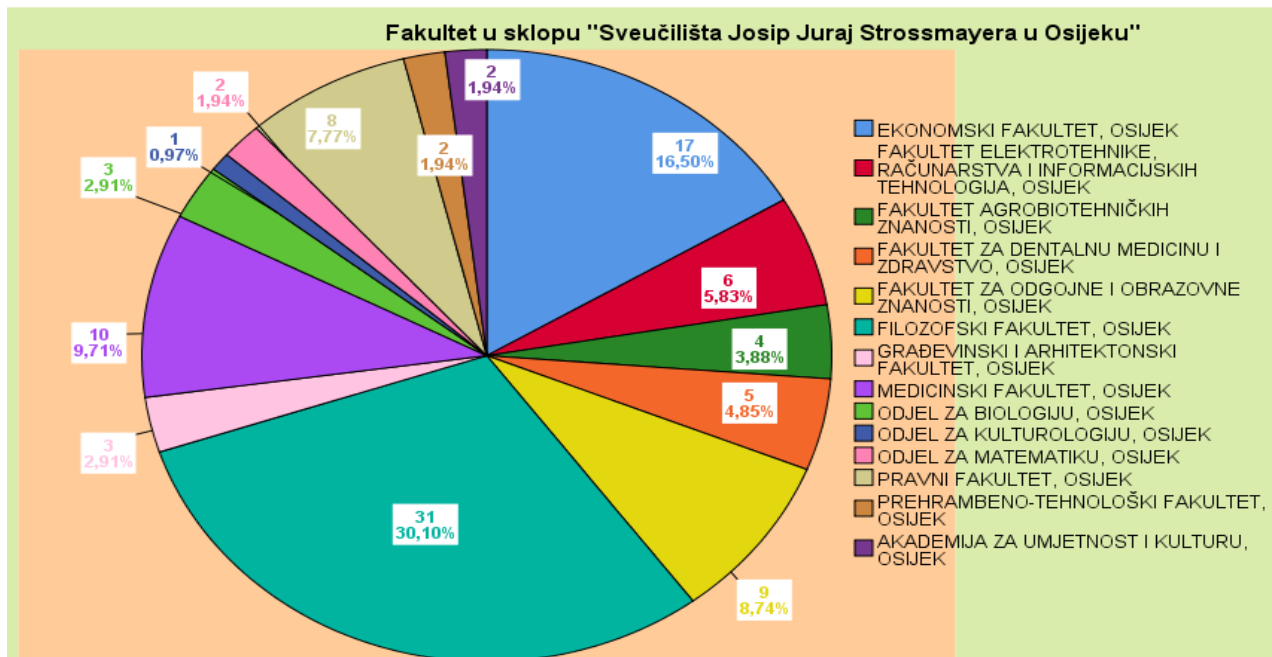
Odgovori na prvu skupinu pitanja pokazuju kako je od ukupno 103 sudionika njih 79 (76,7%) ženskog roda, a smo je 24 (23,3%) sudionika muškog roda (v. Grafikon 1). Nadalje, vidimo kako od 103 ispitanika njih 83 (80.6%) studira na nekom fakultetu sa statusom redovnog studenta bez plaćanja studija, njih 10 (9,7%) redovni su studenti, ali uz plaćanje studija, te je isti toliki broj (10) onih koji su izvanredni studenti koji plaćaju fakultet.

Grafikon 1. Spol i studentski status sudionika istraživanja

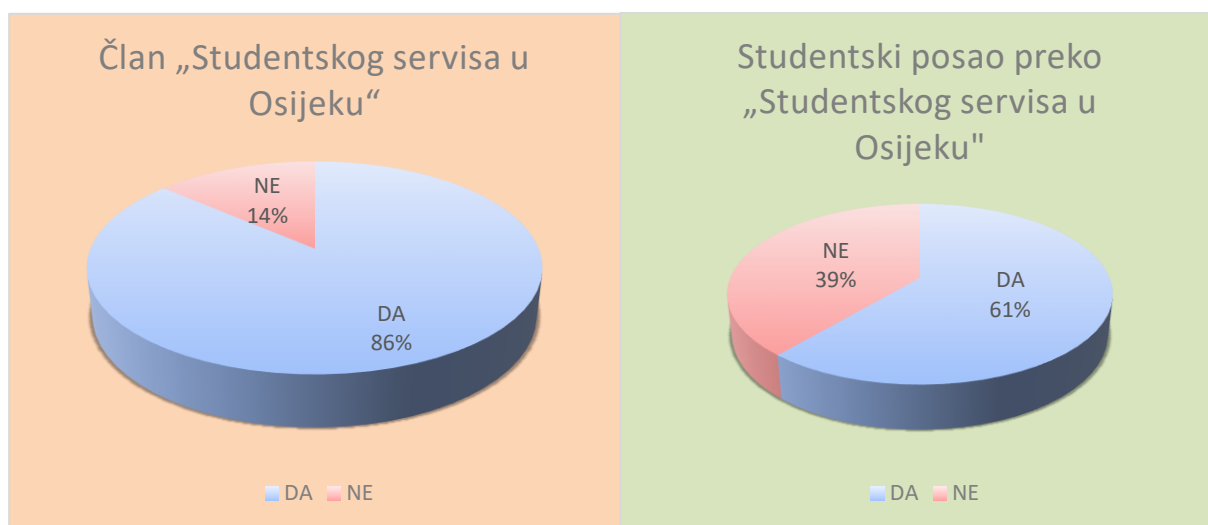
Nadalje, rezultati pokazuju kako je najviše ispitanika s Ekonomskog fakulteta, njih 17 (16,5%), i Filozofskog fakulteta njih 31(30,1%). S druge strane, najmanji broj ispitanika je sa Odjela za matematiku, Prehrambeno-tehnološkog fakulteta i Akademije za umjetnost i kulturu - njih samo 2 (1,9%) sa svake od navedenih sveučilišnih sastavnica. Poptuni podatci navedeni su u grafikonu koji slijedi.

Grafikon 2. Studenti prema fakultetu koji pohađaju

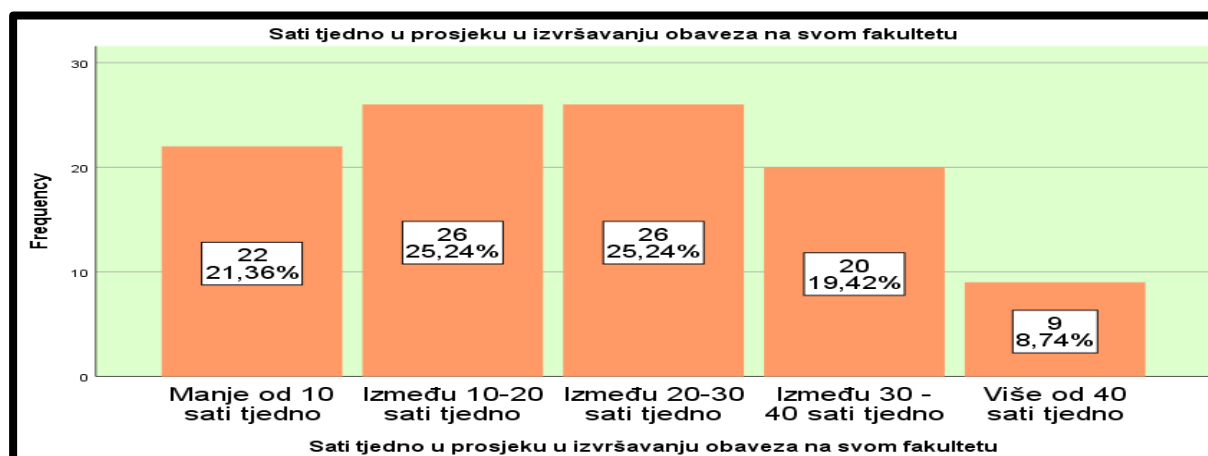
U sljedećem koraku bilo je važno utvrditi koji su studenti članovi Studentskog servisa u Osijeku te koji broj njih preko tog servisa radi neku vrstu studentskog posla. Prema dobivenim podacima, od 103 ispitanika njih 89 (86,4%) članovi su Studentskog servisa u Osijeku, a njih 14 (13,6%) nisu članovi (v. Grafikon 3). Rezultati također pokazuju kako od 103 ispitanika njih 63 (61,2%) radi neku vrstu studenskog posla, a preostalih 40 (38,8%) ne radi niti jednu vrstu posla (v. Grafikon 3).

Grafikon 3. Članstvo i rad pomoću Studentskog servisa

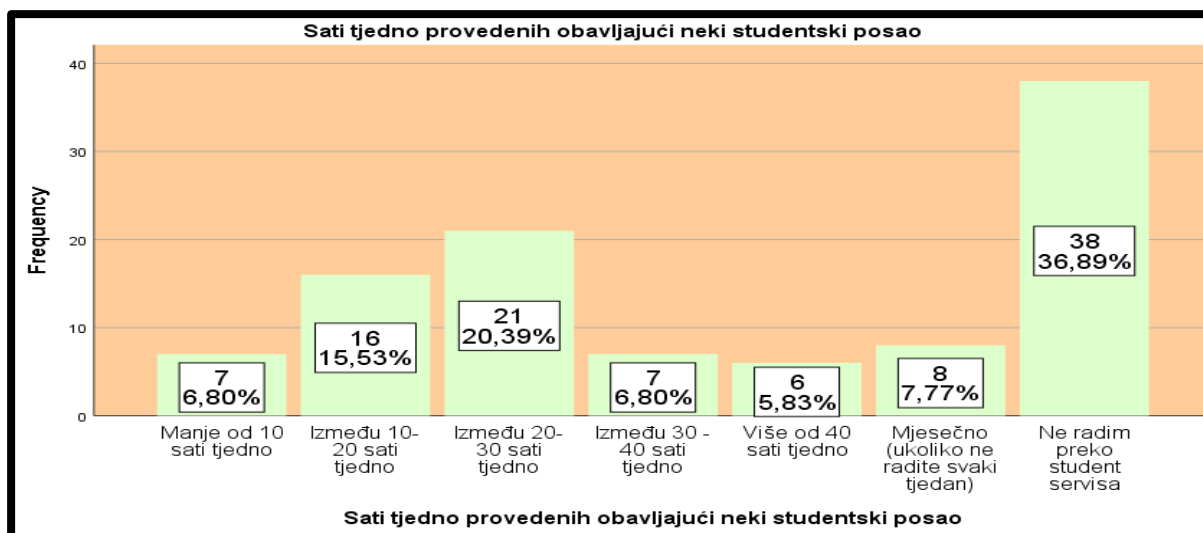
U istraživanju smo utvrdili i količinu vremena koju studenti provode u izvršavanju studentskih obaveza, ali i vrijeme koje studenti provode u obavljanju nekog studentskog posla. Tako rezultati ankete pokazuju kako najveći broj ispitanih studenata provodi između 10 i 20 sati tjedno, te između 20 i 30 sati tjedno na izvršavanju obaveza na svom fakultetu (v. Grafikon 4). Isto tako od 103 ispitanika studenata njih 36,89% ne radi preko studentskog servisa.

Grafikon 4. Broj sati provedenih tjedno u izvršavanju studentskih obaveza

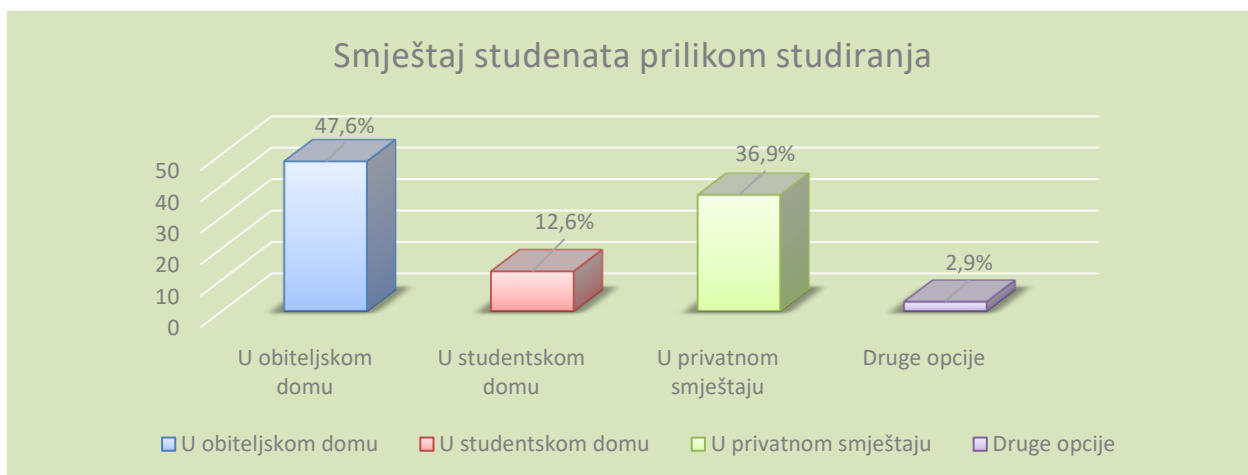
S druge strane, od studenata koji rade preko studentskog servisa najveći broj njih 20,39% radi između 20 i 30 sati tjedno, a najmanji broj, njih 5,83%, radi više od 40 sati tjedno (v. Grafikon 5).

Grafikon 5. Broj sati provedenih tjedno u izvršavanju studentskih poslova

Studente smo pitali i o nekim osobnim navikama i načinu života tijekom studiranja. Tako vidimo da od 103 studenta koji su sudjelovali u istraživanju najveći udio, točnije njih 49 (47,6%), živi u obiteljskom domu, slijede oni u privatnom smještaju (njih 38 ili 36,9%), a na zadnjem se mjestu nalaze oni koji žive u studentskim domovima, njih 13 (12,6%), te druge opcije sa 2,9% (v. Grafikon 6).

Grafikon 6. Smještaj studenata prilikom studiranja

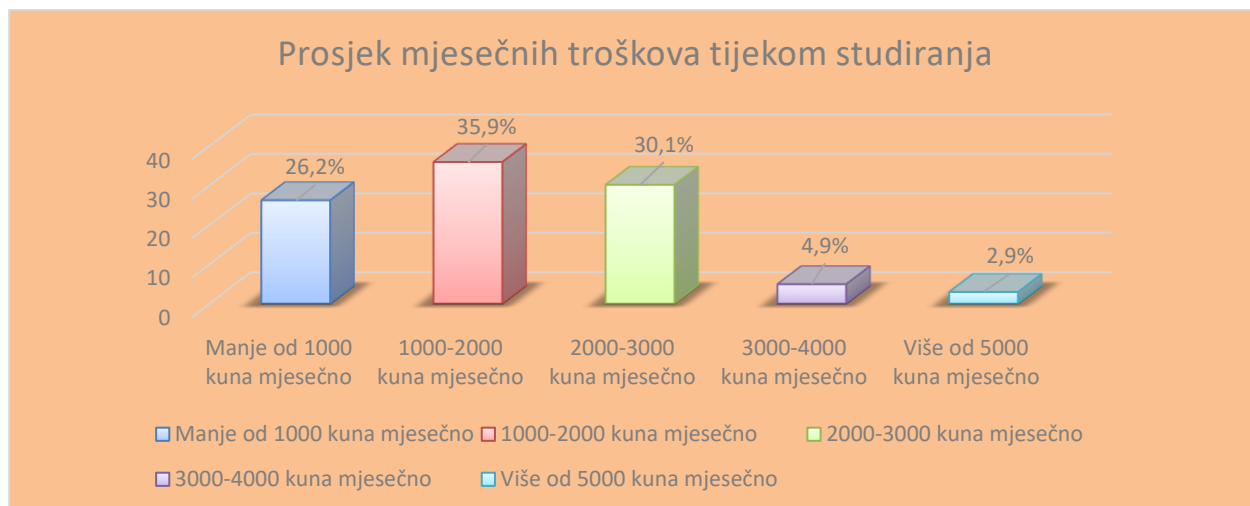

Zbog prethodnog rezultata koji pokazuje da gotovo 37% ispitanih studenata plaća neku vrstu privatnog smještaja, istražilo smo i ukupne mjesečne troškove koje student ima. Rezultati pokazuju da od 103 ispitanika studenta njih 37 (35,9%) mjesečno ima između 1000 i 2000 kuna životnih troškova, na drugom mjestu nalaze se studenti koji mjesečno moraju izdvojiti između

2000 i 3000 kuna za životne troškove i to njih 31 (30,1%). Najmanje studenata troši više od 5000 kuna za troškove života prilikom studiranja, njih 3 (2,9%) (v. Grafikon 7).

Grafikon 7. Prosjek mjesečnih troškova tijekom studiranja

Nakon što smo istražili iznose koje studenti svaki mjesec moraju izdvojiti kako bi financirali svoje troškove studiranja i života, postavlja se pitanje o načinima pomoću kojih studenti podmiruju već navedene troškove. Upotrijebili smo sljedeće opcije odgovora: pomoć roditelja, studentski posao, stipendije ili kombinacija više izvora. Tako iz dolje navedene tablice možemo vidjeti kako najveći broj ispitanih studenta svoje mjesečne troškove podmiruje uz pomoć roditelja i obavljanja studentskog posla, njih 32 (31,1%). Zanimljivo je primijetiti kako je sljedeći najčešći odgovor, pomoć roditelja i primanje stipendije, dao 21 (20,4%) student. Isključivo na pomoć roditelja oslanja se 11 (10,7%) studenata, a 15 (14,6%) studenta odgovara kako svoje životne troškove podmiruju kombiniranjem studentskog posla i primanjem stipendije (v. Tablica 1).

Tablica 1. Načini financiranja troškova tijekom studiranja

Načini financiranja troškova tijekom studiranja					
		Frekvencija	Udio (%)	Udio valjanih odgovora (%)	Kumulativni udio (%)
Odgovori	Isključivo pomoć roditelja	11	10,7	10,7	10,7
	Studentski posao	8	7,8	7,8	18,4
	Stipendije	5	4,9	4,9	23,3
	Druga vrsta posla (pr. Sezonski ili na ugovor o radu)	3	2,9	2,9	26,2
	Pomoć roditelja i studentski posao	32	31,1%	31,1	57,3

	Pomoć roditelja i stipendija	21	20,4%	20,4	77,7
	Pomoć roditelja i druga vrsta posla	5	4,9%	4,9	82,5
	Studentski posao i stipendija	15	14,6%	14,6	97,1
	Studentski posao i druga vrsta posla	1	1,0%	1,0	98,1
	Stipendija i druga vrsta posla	2	1,9%	1,9	100,0
	Total	103	100,0%	100,0	

Sljedeća je stvar koju smo istraživali razlog zbog kojih se određeni studenti odlučuju za obavljanje studentskih poslova. U ovom pitanju studenti su mogli odabrati više odgovora, a iz tablice iščitavamo kako je najčešći razlog zbog kojeg se studenti odlučuju obavljati neki studentski posao dodatna zarada (koja nije vezana za troškove plaćanja fakulteta). Takav odgovor dala su 63 studenta (34,6%). Također je zanimljivo primijetiti kako 53 (29,1%) studenta odrađuju neki studentski posao kako bi stekli radno iskustvo i naviku. Najmanji broj studenata odrađuje neku vrstu studentskog posla, njih 11 (6%), kako bi skrbili o članovima obitelji (v. Tablica 2). Iz navedenog se čini da studentski rad ipak ne povećava ionako prisutne klasne obrazovne nejednakosti u Hrvatskoj (Pavić i Vukelić, 2009).

Tablica 2. Razlozi obavljanja studentskih poslova

Razlog obavljanja studentskih poslova				
		Odgovori		Postotak ukupnog broja slučajeva
		N	Postotak	
Razlozi	Samostalno plaćanje troškova studiranja	34	18,7	44,2
	Zbog dodatne zarade (nevezane za fakultet)	63	34,6	81,8
	Nizak ekonomski status roditelja	21	11,5	27,3
	Briga o članovima obitelji	11	6,0	14,3
	Stjecanje radnog iskustva/navika	53	29,1	68,8
Ukupno		182	100,0	236,4

U završnom setu pitanja zanimalo nas je osobno mišljenje studenata o tome kako su oni zadovoljni radom preko studentskog servisa, smatraju li kako je svim studentima pružena jednaka prilika za zaradom pomoću studentskih poslova, te mogu li pomoću obavljanja poslova platiti studentske troškove. Na pitanje smatraju li kako ih njihove studentske obaveze spriječavaju da više vremena provedu pri obavljanju studentskih poslova, njih 57 (55,3%), odgovara s „Da“, a njih 30 (29,1%) smatra kako to nije slučaj (v. Tablica 3).

Tablica 3. Utjecaj fakultetskih obaveza na obavljanje studentskih poslova

Fakultetske obveze onemogućuju da više vremena provedete pri obavljanju studentskih poslova?					
		Frekvencija	Udio (%)	Udio valjanih odgovora (%)	Kumulativni udio (%)
Odgovori	DA	57	55,3	55,3	55,3
	NE	30	29,1	29,1	84,5
	Ne radim preko student servisa	16	15,5	15,5	100,0
	Total	103	100,0	100,0	

Nadalje, od 103 ispitana studenta njih 34 (33,3%) smatra kako obavljanjem studentskih poslova ne mogu u potpunosti pokriti troškove studentskog života, a njih 31 (30,1%) smatra kako mogu (v. Tablica 4).

Tablica 4. Pokrivenost studenskih troškova kroz studentske poslove

Smatrate li kako obavljanjem studentskih poslova možete u potpunosti pokriti troškove studentskog života					
		Frekvencija	Udio (%)	Udio valjanih odgovora (%)	Kumulativni udio (%)
Odgovori	DA	31	30,1	30,1	30,1
	NE	34	33,0	33,0	63,1
	Samo pola troškova	20	19,4	19,4	82,5
	Ne radim preko student servisa	18	17,5	17,5	100,0
	Total	103	100,0	100,0	

Na pitanje kako su zadovoljni zaradom preko studentskog servisa, studenti koji rade preko student servisa u najvećoj mjeri, njih 29 (28,2%), odgovaraju kako su zadovoljni zaradom, a njih samo 3 (2,9%) vrlo je nezadovoljno (v. Tablica 5).

Tablica 5: Zadovoljstvo zaradom ostvarenom studentskim poslovima

Kako ste zadovoljni zaradom preko studentskih poslova?					
		Frekvencija	Udio (%)	Udio valjanih odgovora (%)	Kumulativni udio (%)
Odgovori	Jako sam zadovoljan/na	8	7,8%	7,8	7,8
	Zadovoljan/na sam	29	28,2%	28,2	35,9
	Nisam ni zadovoljna ni nezadovoljan	15	14,6%	14,6	50,5
	Nisam zadovoljan/na	10	9,7%	9,7	60,2
	Vrlo sam nezadovoljan/na	3	2,9%	2,9	63,1
	Ne radim preko student servisa	38	36,9%	36,9	100,0
	Total	103	100,0%	100,0	

Slične rezultate možemo vidjeti i na pitanju o zadovoljstvu uvjetima rada prilikom obavljanja studentskih poslova – njih 37 (35,9%) odgovara kako je zadovoljno, a samo 2 (1,9%) odgovara kako je vrlo nezadovoljno (v. Tablica 6).

Tablica 6. Zadovoljstvo uvjetima obavljanja studentskih poslova

Kako ste zadovoljni uvjetima rada prilikom obavljanja studentskih poslova?					
		Frekvencija	Udio (%)	Udio valjanih odgovora (%)	Kumulativni udio (%)
Odgovori	Jako sam zadovoljan/na	11	10,7%	10,7	10,7
	Zadovoljan/na sam	37	35,9%	35,9	46,6
	Nisam ni zadovoljna ni nezadovoljan	9	8,7%	8,7	55,3
	Nisam zadovoljan/na	6	5,8%	5,8	61,2
	Vrlo sam nezadovoljan/na	2	1,9%	1,9	63,1
	Ne radim preko student servisa	38	36,9%	36,9	100,0
	Total	103	100,0%	100,0	

Na samom kraju zanimalo nas je smatraju li ispitanici studenti kako je svim studentima omogućena jednaka prilika za zaradu preko studentskih poslova? Najveći broj studenata, njih 68 (66%), odgovorio je kako smatra da svi studenti nemaju istu priliku za jednaku zaradu, tek 35 (34%) studenata smatra kako svi studenti imaju jednaku priliku (v. Tablica 7). Ovakvi su rezultati također u skladu s općom percepcijom socijalne nepravednosti i nepostojanja meritokracije koja

postoji u hrvatskom društvu (Pavić i Šundalić, 2011; Pavić i Šundalić, 2020), odnosno mogu predstavljati njezin odraz, a ne nužno nepostojanje jednakih mogućnosti u pronalaženju studentskih poslova.

Tablica 7. Stavovi o jednakoj prilici za zaradom

Smatrate li kako je svim studentima omogućena jednaka prilika za jednaku zaradu preko studentskih poslova?					
		Frekvencija	Udio (%)	Udio valjanih odgovora (%)	Kumulativni udio (%)
Odgovori	DA	35	34,0	34,0	34,0
	NE	68	66,0	66,0	100,0
	Total	103	100,0	100,0	

5.2. Testiranje hipoteza

Nakon što smo prikazali sve rezultate dobivene pomoću online ankete, te ih vizualno prikazali pomoću tablica i grafikona, prelazimo na analizu postavljenih hipoteza. Drugim riječima, dodatno analiziramo naše podatke kako bismo doznali jesu li naše zadane hipoteze opovrgnute ili potvrđene.

Ponovimo kako su naše postavljene hipoteze sljedeće: 1. studenti koji provode više vremena u obavljanju studentskih poslova provodit će manje vremena u obavljanju studentskih obveza, 2. studenti koji pohađaju određene fakultete provodit će manje vremena u obavljanje studentskih poslova, 3. studenti se odlučuju na obavljanje studentskih poslova izričito kako bi mogli financirati troškove studiranja, 4. studenti uz pomoć studentskih poslova ne mogu u potpunosti platiti svoje studentske troškove, 5. studenti svoje studentske troškove financiraju isključivo samostalno, obavljanjem studentskih poslova.

Kako bi provjerili prvu postavljenu hipotezu, u kojoj studenti koji provode više vremena u obavljanju studentskih poslova provode manje vremena u obavljanju studentskih obveza, povezujemo dvije varijable, odnosno dva pitanja postavljena u anketi. Prva varijabla odnosi se na broj sati tjedno studenti provode u izvršavaju obaveza na svom fakultetu, a druga je varijabla broj sati u tjednu koje studenti provedu obavljajući neki studentski posao. Kada napravimo krostabulaciju („križanje“) ovih dviju varijabli dobijemo sljedeću tablicu (v. Tablica 8).

Tablica 8. Križanje broja sati tjedno provedenih u obavljanju fakultetskih obaveza i studentskih poslova

Sati tjedno provedenih obavljajući neki studentski posao * Sati tjedno u prosjeku u izvršavanju obaveza na svom fakultetu
Crosstabulation

			Sati tjedno u prosjeku u izvršavanju obaveza na svom fakultetu					
			Manje od 10 sati tjedno	Između 10-20 sati tjedno	Između 20-30 sati tjedno	Između 30 - 40 sati tjedno	Više od 40 sati tjedno	Total
Sati tjedno provedenih obavljajući neki studentski posao	Manje od 10 sati tjedno	Count	1	3	1	1	1	7
		% within Sati tjedno provedenih obavljajući neki studentski posao	14,3%	42,9%	14,3%	14,3%	14,3%	100%
	Između 10-20 sati tjedno	Count	4	3	6	3	0	16
		% within Sati tjedno provedenih obavljajući neki studentski posao	25,0%	18,8%	37,5%	18,8%	0,0%	100%
	Između 20-30 sati tjedno	Count	4	6	3	7	1	21
		% within Sati tjedno provedenih obavljajući neki studentski posao	19,0%	28,6%	14,3%	33,3%	4,8%	100%
	Između 30 - 40 sati tjedno	Count	3	1	2	0	1	7
		% within Sati tjedno provedenih obavljajući neki studentski posao	42,9%	14,3%	28,6%	0,0%	14,3%	100%
	Više od 40 sati tjedno	Count	2	1	2	0	1	6
		% within Sati tjedno provedenih obavljajući neki studentski posao	33,3%	16,7%	33,3%	0,0%	16,7%	100%
Total	Count	14	14	14	11	4	57	
	% within Sati tjedno provedenih obavljajući neki studentski posao	24,6%	24,6%	24,6%	19,3%	7,0%	100%	

U tablici nailazimo na podatke iz kojih se može iščitati koliko sati student odvaja za obavljanje studentskih obaveza kao i broj sati koje odvaja na obavljanje neke vrste studentskog posla. Tako možemo vidjeti kako je najveći broj studenata, njih 7 (33,3%) koji na fakultetske obveze izdvajaju između 30 i 40 sati tjedno, te u isto vrijeme izdvajaju između 20 i 30 sati tjedno na obavljanje nekog studentskog posla. Studenti koji ne rade preko student servisa ili ne rade svaki tjedan izuzeti su iz ovog testa. Kako bi prikazali ima li količina vremena izdvojena za fakultetske obaveze utjecaja na količinu vremena izdvojenu za obavljanje studentskih poslova, potrebno je napraviti Somersov d test u SPSSu (v. Tablica 9):

Tablica 9: Somersov d koeficijent povezanosti broja sati tjedno provedenih u obavljanju fakultetskih obaveza i studentskih poslova

Directional Measures

			Value	Asymptotic Standard Error ^a	Approximate T ^b	Approximate Significance
Ordinal by Ordinal	Somers' d	Symmetric	-,036	,112	-,317	,751
		Sati tjedno provedenih obavljajući neki studentski posao Dependent	-,035	,110	-,317	,751
		Sati tjedno u prosjeku u izvršavanju obaveza na svom fakultetu Dependent	-,036	,115	-,317	,751

a. Not assuming the null hypothesis.

b. Using the asymptotic standard error assuming the null hypothesis.

Nakon provedenog Somersovog d testa možemo primijetiti kako nema statistički značajne povezanosti između dvije varijable, te stoga zaključiti kako vrijeme izdvojeno za obavljanje fakultetskih obaveza ne utječe na vrijeme koje student može iskoristiti za obavljanje studentskog posla. Iz tog razloga odbacujemo postavljenu prvu hipotezu.

Kako bi opovrgnuli ili potvrdili drugu postavljenu hipotezu, koja glasi kako studenti koji pohađaju određene fakultete provode manje vremena u obavljanju studentskih poslova, rezultate moramo potražiti u križanju dvije u prethodnom poglavlju već ranije spomenutim varijablama. Prva varijabla je fakultet koji student pohađa dok je druga varijabla broj sati koje student provodi izvršavajući neku vrstu studentskog posla.

Tablica 10. Križanje fakulteta i sati tjedno provedenih u obavljanju studentskog rada

Fakultet u slopu "Sveučilišta Josip Juraj Strossmayera u Osijeku" * Sati tjedno provedenih obavljajući neki studentski posao Crosstabulation			Sati tjedno provedenih obavljajući neki studentski posao					Mjesečno (ukoliko ne radi svaki tjedan)	Ne radim preko student savisa	Total
			Manje od 10 sati tjedno	Između 10-20 sati tjedno	Između 20-30 sati tjedno	Između 30 - 40 sati tjedno	Više od 40 sati tjedno			
Fakultet u slopu "Sveučilišta Josip Juraj Strossmayera u Osijeku"	EKONOMSKI FAKULTET, OSJEK	Count	0	2	6	4	1	0	4	17
		% within Fakultet u slopu "Sveučilišta Josip Juraj Strossmayera u Osijeku"	0,0%	11,8%	35,3%	23,5%	5,9%	0,0%	23,5%	100,0%
FAKULTET ELEKTROTEHNIKE, RAČUNARSTVA I INFORMACIJSKIH TEHNOLOGIJA, OSJEK		Count	0	1	1	0	0	1	3	6
		% within Fakultet u slopu "Sveučilišta Josip Juraj Strossmayera u Osijeku"	0,0%	16,7%	16,7%	0,0%	0,0%	16,7%	50,0%	100,0%
FAKULTET AGROBIOTEHNIČKIH ZNANOSTI, OSJEK		Count	0	1	0	0	1	0	2	4
		% within Fakultet u slopu "Sveučilišta Josip Juraj Strossmayera u Osijeku"	0,0%	25,0%	0,0%	0,0%	25,0%	0,0%	50,0%	100,0%
FAKULTET ZA DENTALNU MEDICINU I ZDRAVSTVO, OSJEK		Count	0	3	0	0	0	0	2	5
		% within Fakultet u slopu "Sveučilišta Josip Juraj Strossmayera u Osijeku"	0,0%	60,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	40,0%	100,0%
FAKULTET ZA ODGOJNE I OBRAZOVNE ZNANOSTI, OSJEK		Count	0	1	2	1	1	2	2	9
		% within Fakultet u slopu "Sveučilišta Josip Juraj Strossmayera u Osijeku"	0,0%	11,1%	22,2%	11,1%	11,1%	22,2%	22,2%	100,0%
FILOZOFSKI FAKULTET, OSJEK		Count	3	7	2	1	1	3	14	31
		% within Fakultet u slopu "Sveučilišta Josip Juraj Strossmayera u Osijeku"	9,7%	22,6%	6,5%	3,2%	3,2%	9,7%	45,2%	100,0%
GRAĐEVINSKI I ARHITEKTONSKI FAKULTET, OSJEK		Count	0	0	0	0	1	0	2	3
		% within Fakultet u slopu "Sveučilišta Josip Juraj Strossmayera u Osijeku"	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	33,3%	0,0%	66,7%	100,0%
MEDICINSKI FAKULTET, OSJEK		Count	0	0	7	1	0	0	2	10
		% within Fakultet u slopu "Sveučilišta Josip Juraj Strossmayera u Osijeku"	0,0%	0,0%	70,0%	10,0%	0,0%	0,0%	20,0%	100,0%
ODJEL ZA BIOLOGIJU, OSJEK		Count	1	0	1	0	0	0	1	3
		% within Fakultet u slopu "Sveučilišta Josip Juraj Strossmayera u Osijeku"	33,3%	0,0%	33,3%	0,0%	0,0%	0,0%	33,3%	100,0%
ODJEL ZA KULTUROLOGIJU, OSJEK		Count	1	0	0	0	0	0	0	1
		% within Fakultet u slopu "Sveučilišta Josip Juraj Strossmayera u Osijeku"	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
ODJEL ZA MATEMATIKU, OSJEK		Count	0	0	1	0	0	0	1	2
		% within Fakultet u slopu "Sveučilišta Josip Juraj Strossmayera u Osijeku"	0,0%	0,0%	50,0%	0,0%	0,0%	0,0%	50,0%	100,0%
PRAVNI FAKULTET,		Count	2	1	1	0	1	0	3	8
		% within Fakultet u slopu "Sveučilišta Josip Juraj Strossmayera u Osijeku"	25,0%	12,5%	12,5%	0,0%	12,5%	0,0%	37,5%	100,0%

	OSUEK	% within Fakultet u slopu "Sveučilišta Josip Juraj Strossmayera u Osijeku"	25,0%	12,5%	12,5%	0,0%	12,5%	0,0%	37,5%	100,0%
	PREHRAMBENO-TEHNOLOŠKI FAKULTET, OSUEK	Count	0	0	0	0	0	0	2	2
		% within Fakultet u slopu "Sveučilišta Josip Juraj Strossmayera u Osijeku"	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	100,0%
	AKADEMIJA ZA UMJETNOST I KULTURU, OSUEK	Count	0	0	0	0	0	2	0	2
		% within Fakultet u slopu "Sveučilišta Josip Juraj Strossmayera u Osijeku"	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	100,0%
Total		Count	7	16	21	7	6	8	38	103
		% within Fakultet u slopu "Sveučilišta Josip Juraj Strossmayera u Osijeku"	6,8%	15,5%	20,4%	6,8%	5,8%	7,8%	36,9%	100,0%

Nakon križanja ove dvije varijable u tablici možemo iščitati koliko je sati tjedno student pojedinog fakulteta provodio izvršavajući neku vrstu studentskog posla. Tako možemo primjetiti kako studenti Ekonomskog fakulteta, njih 6 (35,3%), tjedno provode između 20 i 30 sati u obavljanju studentskih poslova, dok na Filozofskom fakultetu 7 (22,6%) studenata izdvaja između 10 i 20 sati tjedno na obavljanje studentskih poslova. Također je zanimljivo izdvojiti kako se u ovoj tablici može primijetiti točan broj studenata koji ne obavljaju nikakvu vrstu posla u odnosu na fakultet koji pohađaju. Kod studenata Filozofskog fakulteta taj broj je 14 studenata odnosno 45,2% (v. Tablica 10). Osim tablice križanja, kako bi prihvatili ili opovrgnuli ovu hipotezu, bitno je u SPSSu izračunati i Somersonov d koeficijent (v. Tablica 11).

Tablica 11: Somersov d koeficijent povezanosti fakulteta i sati tjedno provedenih u obavljanju studentskog rada

Directional Measures			Value	Asymptotic Standard Error ^a	Approximate T ^b	Approximate Significance
Ordinal by Ordinal	Somers' d	Symmetric	,003	,072	,045	,964
		Fakultet u slopu "Sveučilišta Josip Juraj Strossmayera u Osijeku" Dependent	,003	,076	,045	,964
		Sati tjedno provedenih obavljajući neki studentski posao Dependent	,003	,069	,045	,964

a. Not assuming the null hypothesis.

b. Using the asymptotic standard error assuming the null hypothesis.

Iz prikazane tablice Somersovog d koeficijenta možemo primijetiti kako ni ovu hipotezu ne možemo prihvatiti, jer nam koeficijent prikazuje kako nema statistički značajne povezanosti između fakulteta koje studenti pohađaju i broja sati koje studenti provode u tjednu izvršavajući neku vrstu studentskog posla. Zbog toga možemo zaključiti kako nema statističke signifikantnosti te opovrgavamo i drugu hipotezu. No ovdje valja napomenuti da je zbog malog broja sudionika istraživanja koji dolaze s pojedinih fakulteta ovaj zaključak vrlo nepouzdan.

Sljedeća hipoteza postavljena u ovom istraživanju tvrdi kako se studenti odlučuju za obavljanje studentskih poslova isključivo kako bi mogli financirati troškove studiranja. Kako bi potvrdili ili opovrgnuli ovu hipotezu potrebno je bliže analizirati već spomenutu varijablu u kojoj

smo tražili odgovor na pitanje koji su razlozi zbog kojih se studenti odlučuju za obavljanje studenskih poslova.

Tablica 12. Razlog obavljanja studentskih poslova

Razlog obavljanja studentskih poslova				
		Odgovori		Udio ukupnog boja slučajeva (%)
		N	Udio (%)	
Razlozi	Samostalno plaćanje troškova studiranja	34	18,7	44,2
	Zbog dodatne zarade (nevezane za fakultet)	63	34,6	81,8
	Nizak ekonomski status roditelja	21	11,5	27,3
	Briga o članovima obitelji	11	6,0	14,3
	Stjecanje radnog iskustva/navika	53	29,1	68,8
Ukupno		182	100,0	236,4

U ovom pitanju bitno je bilo omogućiti studentima izbor više odgovora, kako studenti ne bi bili ograničeni izabrati samo jedan ponuđeni odgovor ako je broj razloga zbog kojih se student odlučuje na obavljanje studenskih poslova veći od jedan. Iz tog razloga ukupni broj odgovora koje je dalo 103 studenta iznosi čak 182. Već na prvi pogled možemo primijetiti kako se najveći broj studenata, njih 63 (34,6%) odlučuje za obavljanje studenskih poslova kako bi dodatno zaradili, ali ne i zbog troškova plaćanja fakulteta. Drugi najveći rezultat iščitavamo kod odgovora kako studenti obavljaju studentske poslove jer žele stjecati radno iskustvo i navike, te se za taj odgovor odlučilo njih 53 (29,1%). Tek 34 (18,7%) studenata odlučilo se za odgovor kako je razlog njihovog rada preko studentskog servisa samostalno plaćanje troškova. Iz tog razloga treću hipotezu također odbacujemo, jer se razlog samostalnog plaćanja troškova nalazi tek na trećem mjestu važnosti kod ispitanih studenata (v. Tablica 12).

Četvrta hipoteza u ovom istraživanju navodi kako studenti uz pomoć studentskih poslova ne mogu u potpunosti platiti svoje studentske troškove. Ovu hipotezu pokušali smo dokazati u dijelu ankete u kojem smo pitali studente smatraju li da troškove studentskog života mogu platiti isključivo obavljanjem studentskih poslova (v. Tablica 13).

Tablica 13. Pokrivanje troškova života pomoću studentskih poslova

Smatrate li da obavljanjem studentskih poslova možete u potpunosti pokriti troškove studentskog života					
		Frekvencija	Udio (%)	Udio valjanih odgovora (%)	Kumulativni udio (%)
Odgovori	DA	31	30,1	30,1	30,1
	NE	34	33,0	33,0	63,1
	Samo pola troškova	20	19,4	19,4	82,5
	Ne radim preko student servisa	18	17,5	17,5	100,0
	Ukupno	103	100,0	100,0	

Iz dobivenih odgovora možemo primijetiti kako 34 studenta (33%) smatra kako troškove života ne mogu podmiriti isključivo obavljanjem studentskih poslova, a 20 (19,4%) studenata smatra kako mogu platiti samo polovicu troškova. Također vidimo kako 31 (30,1%) student smatra kako sve životne troškove tijekom studiranja može financirati isključivo pomoću studentskih poslova. Iz ovog razloga možemo zaključiti kako prihvaćamo četvrtu hipotezu, jer je broj studenata koji mogu podmiriti sve troškove života tijekom studiranja samo 31 od 103 ispitana, dok gotovo 50% njih ne može pokriti te troškove ili može pokriti samo pola troškova uz pomoć studentskih poslova.

Zadnja hipoteza u ovom istraživanju navodi kako studenti svoje studentske troškove moraju financirati isključivo samostalno uz obavljanje studentskih poslova. Kako bi ispitali točnost te hipoteze, u anketi smo pitali studente da nam odgovore na pitanje, koji su to načini pomoću kojih studenti financiraju troškove studentskog života (v. Tablica 14).

Tablica 14. Načini financiranja troškova studiranja

Načini financiranja troškova tijekom studiranja					
		Frekvencija	Udio (%)	Udio valjanih odgovora (%)	Kumulativni udio (%)
Odgovori	Isključivo pomoć roditelja	11	10,7%	10,7	10,7
	Studentski posao	8	7,8%	7,8	18,4
	Stipendije	5	4,9%	4,9	23,3
	Druga vrsta posla (pr. Sezonski ili na ugovor o radu)	3	2,9%	2,9	26,2
	Pomoć roditelja i studentski posao	32	31,1%	31,1	57,3
	Pomoć roditelja i stipendija	21	20,4%	20,4	77,7

Pomoć roditelja i druga vrsta posla	5	4,9%	4,9	82,5
Studentski posao i stipendija	15	14,6%	14,6	97,1
Studentski posao i druga vrsta posla	1	1,0%	1,0	98,1
Stipendija i druga vrsta posla	2	1,9%	1,9	100,0
Ukupno	103	100,0%	100,0	

Iz tablice odgovora studenata možemo iščitati kako najveći broj studenata uz obavljanje studentskih poslova prima i pomoć od roditelja, njih 32 (31,1%). Također velik broj ispitanih studenata osim pomoći roditelja prima i pomoć u obliku stipendije, njih 21 (20,4%). No podatak koji nas je najviše zanimao u svrhu provjere hipoteze je broj onih studenata koji sve svoje troškove studentskog života podmiruju isključivo samostalno obavljajući neku vrstu studentskog posla – njih 8 (7,8%). Iz tog razloga posljednju hipotezu također možemo opovrgnuti jer samo 7,8% studenata od ispitanih 103 isključivo samostalno podmiruju troškove studentskog života uz pomoć studentskih poslova.

6. ZAKLJUČAK

Uz početak studija, za sve studente započinje i nova stranica života, za mnoge je to novi grad, nova sredina, nepoznati ljudi ali i promjena gotovo svih dotadašnjih navika i običaja. Iako se neke karakteristike studentskog načina života smatraju kao dobro poznate, studentski način života danas je postao mnogo više od prava na jeftiniju prehranu, smještaj ili povremenih odlazaka na fakultet. Iz tog je razloga cilj ovog istraživanja bio utvrditi koje su to navike i životne prilike karakteristične za „prosječnog“ studenta današnjice. Kako studenti na Sveučilištu Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, procjenjuju svoje mogućnosti za rad i njihove posljedice tijekom studiranja na navedenom sveučilištu?

U istraživanju je sudjelovalo 103 studenta, od kojih 80% njih imaju status redovnog studenta, te ne plaćaju školarinu. Nadalje doznajemo kako su 86% studenata članovi Studentskog servisa u Osijeku, no njih tek 61% obavlja neku vrstu posla preko navedenog servisa. Studenti su se izjasnili kako njih gotovo 50% izdvaja između 10 i 30 sati tjedno na izvršavanje fakultetskih obaveza, a oko 35% njih izdvaja između 10 i 30 sati tjedno na obavljanje neke vrste studentskog posla.

Najveći broj studenata živi u obiteljskom domu, njih 47,6%, te najviše studenata za mjesečne troškove studentskog života izdvaja između 1000 i 2000 kuna, njih 35,9%. Također smo htjeli doznati koji su to načini na koje studenti financiraju svoje školovanje, te su na to pitanje u najvećem dijelu odgovorili kako školovanje financiraju uz pomoć roditelja i studentskih poslova. Studenti koji obavljaju različite studentske poslove mogu imati različite motive za njihovo obavljanje istih. U našoj anketi studenti su se uglavnom izjasnili kako posao obavljaju zbog dodatne zarade, ali ne kako bi platili obaveze vezane za fakultet i studentski život. Studenti nadalje u najvećoj mjeri navode kako od rada preko studentskog servisa ne mogu u potpunosti platiti sve troškove vezane za studentski život, a s tim se slaže više od 50% studenata koji obavljaju neku vrstu studentskog posla. Kada smo studente upitali smatraju li kako je svim studentima pružena jednaka prilika za jednakom zaradom preko studentskih poslova, njih 66% posto je odgovorilo kako smatraju da to nije slučaj.

Svi navedeni rezultati dali su nam mogućnost da statističkom analizom provjerimo i unaprijed zadane hipoteze. Tako smo opovrgnuli hipotezu po kojoj studenti provode manje vremena u obavljanju studentskog posla zbog količine vremena koju moraju provoditi u obavljanju fakultetskih obaveza. Također smo opovrgnuli hipotezu u kojoj navodimo kako studenti određenih fakulteta provode manje vremena obavljajući neku vrstu studentskog posla. Nadalje, hipotezu kako studenti obavljaju studentski posao isključivo kako bi platili troškove studiranja također moramo opovrgnuti, iz razloga što je većina studenata odgovorilo kako studentskim poslovima plaća troškove nevezane za fakultet. Isto tako opovrgnuli smo hipotezu u kojoj navodimo kako troškove studiranja studenti plaćaju sami, razlog tome je što većina studenata navodi kako im roditelji pomažu prilikom plaćanja svih studentskih troškova. Hipoteza koju smo mogli potvrditi tvrdi kako studenti uz pomoć studentskih poslova ne mogu u potpunosti platiti troškove nastale studentskim životom i u tome se slaže više od 50% zaposlenih studenata.

Na samom kraju bitno je napomenuti da, ako uzmemo u obzir da na Sveučilištu Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku studira oko 17.000 studenata, prigodni uzorak od 103 ispitanika nikako ne može poslužiti za generalizaciju o studentskom radu svih studenata ovog sveučilista. Relativno ograničeni uzorak, odnosno mali broj studenata s pojedinih sveučilišnih sastavnica, onemogućio je i donošenje pouzdanih zaključaka o mogućim razlikama između sastavnica, odnosno područja i polja studiranja. Isto tako, u istraživanju nisu kontrolirana pozadinska obilježja studenata koja bi mogla utjecati na vezu između vremena posvećenom radu i studiranju.

7. LITERATURA

Applegate C i Daly A (2006). The Impact of Paid Work on the Academic Performance of Students: A Case Study from the University of Canberra, *Australian Journal of Education*, 50 (2): 155–166.

Azvo.hr (2020). Broj studenata prema ustanovi izvođača Sveučilišta u Zagrebu, Splitu, Osijeku i Rijeci (2013/14 – 2018/19). <https://www.azvo.hr/hr/visoko-obrazovanje/statistike/2113-broj-studenata-prema-ustanovi-izvodaca-sveucilista-u-zagrebu-splitu-osijeku-i-rijeci-2013-14-2017-18> (30. lipnja 2020.)

Baert S, Rotsaert O, Verhaest D i Omeij E (2016). Student employment and later labour market success: No evidence for higher employment chances, *Kyklos*, 69(3), 401–425.

Bozick R (2007). Making It through the First Year of College: The Role of Students' Economic Resources, Employment, and Living Arrangements, *Sociology of Education*, 80 (3): 261–284.

Farnell, Thomas ; Doolan, Karin ; Matković, Teo ; Cvitan, Mirna (2011). *Socijalna i ekonomska slika studentskog života u Hrvatskoj: nacionalno izvješće istraživanja EUROSTUDENT za Hrvatsku*. Zagreb: Institut za društvena istraživanja

García-Vargas MC, Rizo-Baeza M i Cortés-Castell E (2016). Impact of paid work on the academic performance of nursing students, *PeerJ*, 4:e1838; DOI 10.7717/peerj.1838.

Glas.hr (2019). Studentima uvijek na raspolaganju, spremni za suradnju i svaku pomoć. Glas slavonske, 19. Ožujka. <http://glas.hr/393648/25/Studentima-uvijek-na-raspolaganju-spremni-za-suradnju-i-svaku-pomoc> (30. lipnja 2020.)

Lee JC i Staff, Jeremy (2007). When Work Matters: The Varying Impact of Work Intensity on High School Dropout, *Sociology of Education*, 80 (2): 158–178.

Lingard H (2007). Conflict Between Paid Work and Study: Does it Impact upon Students' Burnout and Satisfaction with University Life?, *Journal for Education in the Built Environment*, 2 (1): 90–109.

Milas, Goran (2005). *Istraživačke metode u psihologiji i drugim društvenim znanostima*. Jastrebarsko: Naklada Slap

Moreau MP i Leathwood C (2006). Balancing paid work and studies: working (-class) students in higher education, *Studies in Higher Education*, 31 (1): 23–42.

Moulin S, Doray P, Laplante B i Street MC (2013). Work intensity and non-completion of university: longitudinal approach and causal inference, *Journal of Education and Work*, 26 (13): 333–356.

Osijeknews.hr (2018). STUC Osijek – neravnoteža ponude i potražnje poslova, ali uvjeti rada sve bolji. Osijek NEWS, 17. srpnja. <https://osijeknews.hr/stuc-osijek-neravnoteza-ponude-i-potraznje-poslova-ali-uvjeti-rada-sve-bolji/> (29. lipnja 2020.)

Pavić Ž (2008). Poduzetništvo mladih i nova ekonomija, *Ekonomski vjesnik*, 21 (1–2): 85–93.

Pavić Ž i Vukelić K (2009). Socijalno podrijetlo i obrazovne nejednakosti: istraživanje na primjeru osječkih studenata i srednjoškolaca, *Revija za sociologiju*, 40[39] (1–2): 53–70.

Pavić Ž i Šundalić A (2011). Između vrijednosti obrazovanja i negativnog sociokulturnog nasljeđa, *Društvena istraživanja*, 20 (4): 943–965.

Pavić Ž i Šundalić A (2020). Capitalism, meritocracy and legitimacy: Croatian society thirty years after, *Ekonomski vjesnik*, 33 (1): 59–70.

Staff J, Schulenberg JE i Bachman JG (2010). Adolescent work intensity, school performance, and academic engagement, *Sociology of Education*, 83 (3), 183–200.

Stucos.unios.hr (2018). Zakon o obavljanju studentskih poslova. http://www.stucos.unios.hr/?page_id=2013 (29. lipnja 2020.)

Šundalić, Antun; Pavić, Željko (2013). *Uvod u metodologiju društvenih znanosti*. Osijek: Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera - Ekonomski fakultet u Osijeku

Vujević, Miroslav (2002). *Uvođenje u znanstveni rad u području društvenih znanosti*. Zagreb: Školska knjiga